

Tuulivoiman paikalliseen hyväksyttävyyteen vaikuttavat tekijät

Pudasjärven valtuuston tuulivoimaseminaari 25.2.2025

Projektitutkija Jakob Donner-Amnell, Itä-Suomen yliopisto

Esityksen runko

1. Tuulivoiman määrä ja merkitys – suuria eroja kuntien välillä
2. Tuulivoiman paikallinen hyväksyttävyys – mistä siinä on kyse ja miksi sillä on merkitystä?
3. Tuulivoiman paikallisen hyväksyttävyyden tila ja haasteet
4. Mitä pitäisi tehdä tai tapahtua, jotta haasteet ratkeaisivat paremmin?
5. Yhteenveto ja keskustelu

Taustalla laaja selvitys tuulivoiman hyväksyttävyydestä

Peltonen, L., Donner-Amnell, J., Nokelainen, S. (2024)
”Tuulivoiman hyväksyttävyyden nykytila ja näkymät Suomessa”

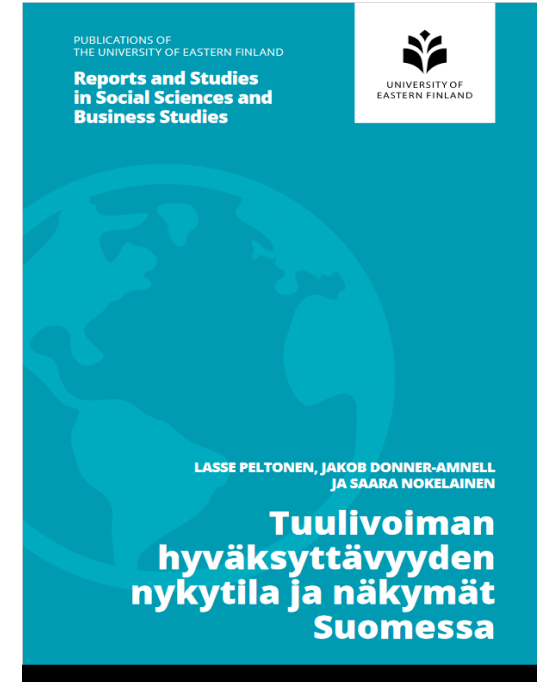
Itä-Suomen yliopiston julkaisuja. Tiivistelmä suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-61-4931-8>

Ympäristöministeriön tilaama, rahoitus YM (pääosin) sekä Tiina ja Antti Herlinin säätiö (THORMS-hanke).

Aineistona 1) tutkimuskatsaus 2) asiantuntija- ja asianosaishaastattelut 3) pieni webropol-kysely

(Näitä aiheita tutkitaan uusissa hankkeissa mm. kuntatasolla lissä, hanketoimijakyselyssä ja osana Itä-Suomen maankäytön ohjausta)

Selvityksen tavoite: tietoa tuulivoiman hyväksyttävyydestä

Tavoitteena kasvattaa tietopohjaa tuulivoiman hyväksyttävyyden nykytilasta, haasteista ja keinoista ratkoa niitä:

- 1) jäsennetään tuulivoiman hyväksyttävyyteen vaikuttavia tekijöitä, myös muutos- ja riskitekijöitä
- 2) selvitetään valtion ja muiden toimijoiden (kunnat, alan yritykset, muut toimijat) mahdollisuuksia ja keinoja ylläpitää/kasvattaa tuulivoiman hyväksyttävyyttä
- 3) arvioidaan hallitusohjelman kirjausten mahdollisia vaikutuksia tuulivoiman hyväksyttävyyteen

26 eri tahoa ja 54 hlöä haastateltu ja ohjausryhmässä

(Sinisellä: Pohjois-Suomea edustavat tai sen asetelmia tarkastelleet tahot)

Ohjausryhmä: 7 hlöä TEM, YM, **Kuntaliitto**, elykeskusten tuulivoimaneuvonta

Valtionhallinto: OM/PLM, FINGRID, Museovirasto, **Riistakeskus**

Alue/maakuntahallinto: P-Savon ely, **Kainuun maakuntaliitto**, **maakuntaliitot (9 hlöä)**, **elykeskukset (5 hlöä)**, Ålands landskapsregering (2 hlöä),

Kunnat: 4 kuntaa Länsi-Suomesta (**Ii**, Isojoki, Kannus, Vöyri), 3 kuntaa Keski/Itä-Suomesta (Kiuruvesi, Leppävirta, Luhanka)

Tuulivoima-ala: **Suomen Tuulivoimayhdistys**, 2 tv-yhtiötä (ABO Wind, Myrsky), **Metsähallitus**, 3 tv-konsulttia

Asianosaiset/oikeudenhaltijat: **MTK**, **Paliskuntain yhdistys**, **Saamelaiskäräjät**, **luontomatkailuyrittäjä**

Edunvalvonta ja kansalaisjärjestöt: EK, **Suomen Luonnonsuojeluliitto**, **Tuulivoima Kansalaisyhdistys**, **Birdlife Suomi**, tuulivoimakriittinen paikallisyhdistys

Päätulos: paikallisessa hyväksyttävyydessä kirjoja/haasteita

1. Yleinen ja markkinoiden hyväksyttävyys on yhä korkealla tasolla. **Paikallinen hyväksyttävyyskin melko suurta, mutta siinä on paljon kirjoja ja haasteita.**
2. **Paikallinen hyväksyttävyys voi vähentyä jatkossa ja vaikuttaa jarruttavasti tuulivoiman kehitykseen**, etenkin jos toimet hyväksyttävyyden vahvistamiseksi eivät ole riittäviä ja vaikuttavia.
3. Tuulivoiman kehitys voi muistakin syistä (esim. alhainen sähkön kysyntä/hinta, kustannusten nousu) hidastua lähivuosina.
4. Investoinnit saattavat tällöin vähentyä ja/tai painottua aurinkovoimaan, merituulivoimaan ja muihin maihin, mikä voi vaikuttaa sähkön hintaan, teollisiin hankkeisiin ja kansantalouteen.

Pohjoismaisessa vertailussa tuulivoiman paikallinen hyväksyttävyys Suomessa on melko korkealla tasolla

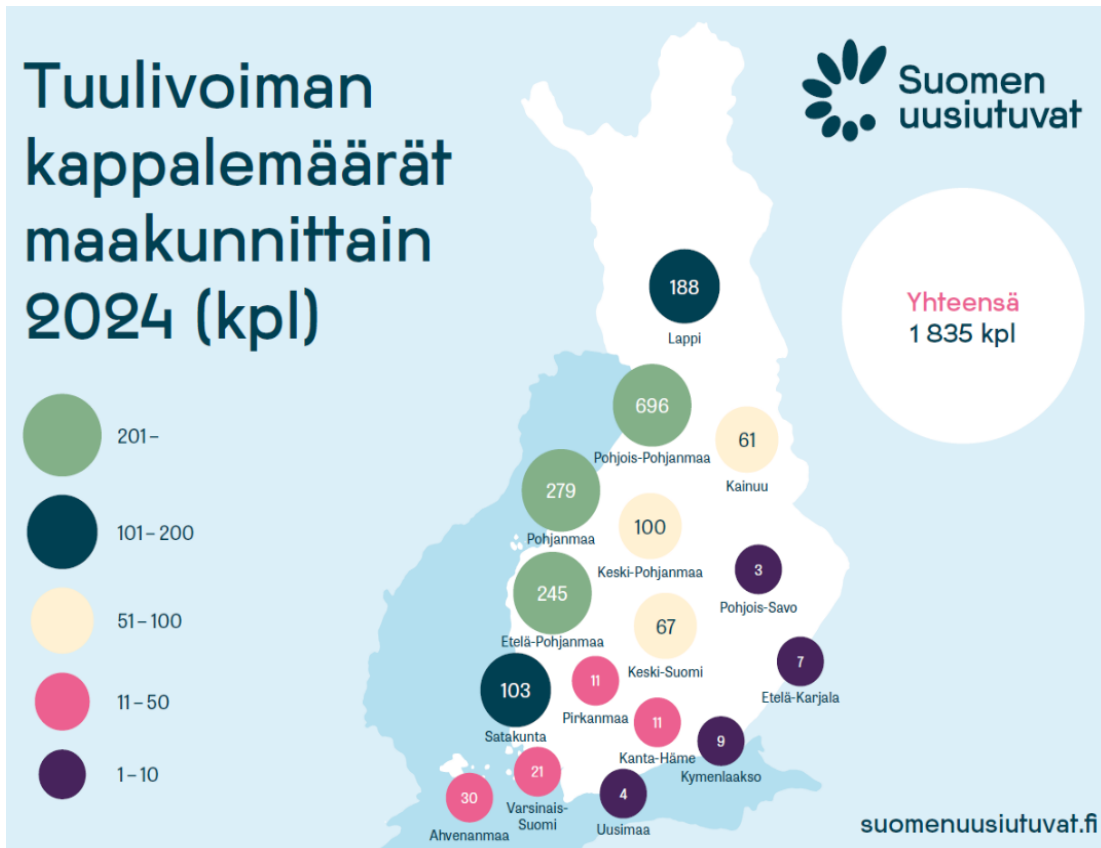
- **Suomi:** hyväksyttävyyttä kannattelee paikallisen päätöksenteon (kuntakaavoitus) ja paikallisten hyötyjen (kiinteistövero, vuokratulot) yhdistelmä
- **Norja:** keskitetty tuulivoiman ”to go” alueiden osoittaminen johti kuntien vastarintaan ja tuulivoimarakentamisen umpikujaan, vaikka mallia sittemmin muutettu ja kunnalle tulevaa verokertymää korotettu
- **Ruotsi:** paikallinen hyväksyttävyys vähentynyt (suurin osa kunnista sanoo ei). Tärkein syy ollut paikallisten insentiivien puuttuminen – tuulivoiman kiinteistövero tuloutunut valtiolle. Nyt täyskäännös: valtio alkaa v. 2025 maksaa tukea tuulivoimakunnille (ja myöhemmin ehkä korvauksia lähiasukkaillekin).

Yhteinen piirre: moni kunta Pohjoismaissa kokee valtion ohjauksen ristiriitaiseksi ja riittämättömäksi. Jos uusi energiajärjestelmää on tavoitteena, syytä tehdä kuntien ja valtion yhteistyönä eikä jättää vain kuntien vastuulle?

Tuulivoima: iso osa sähköntuotantoa jo nyt. Entä jatkossa?

1. **Myöhäinen alkua ja nopea nousu:** lähes nollasta yli 8 gigawattiin ja 24 prosenttiin sähköntuotannosta 2011-24. Suurin osa kasvusta vasta äsken, 2021-24.
2. **Sähköntuotantomme nyt edullinen, vähähiilinen ja lähes omavarainen.** Tämä on seurausta tuuli- ja ydinvoiman (OL3) rinnakkaisesta kasvusta. Sähkön hinta Suomessa ja Ruotsissa alhaisin EU:ssa. *Hinnan vaihtelu haasteena.*
3. **Tuulivoiman hyväksyttävyys paikallisesti melko korkea (toki paljon kirjoa),** avainsyitä kuntien itsemääräämisoikeus, kiinteistövero- ja maanvuokratulot, laaja pinta-ala, harva asutus, pirstaleinen maanomistus.
4. **Haasteita nyt/jatkossa:** hyötyjen/haittojen jakautuminen, hanketoimijoiden ja luvituksen käytännöt, voimajohtovedot, luonto/yhteisvaikutukset, epätasainen alueellinen jakautuminen, tutkat, poronhoito ja saamelaiden oikeudet.

(Maa)kuntien välillä suuria eroja tuulivoiman suhteen

Kolmessa maakunnassa on paljon tuulivoimaa, kuudessa jonkin verran, muissa ei juuri.

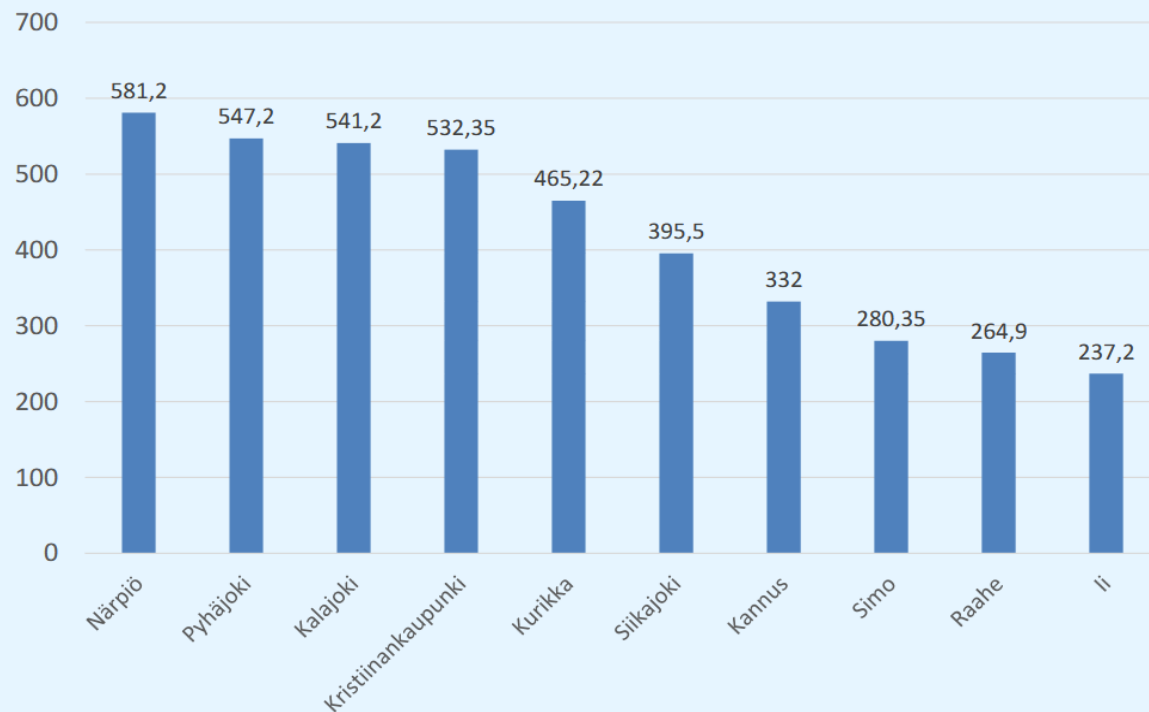
Siitä puolet on kymmenessä kärkikunnassa. Yhteensä tuulivoimakuntia on n. 100. Kielteisen periaatepäätöksen tai poissulkevan etäisyysrajan kuntia on vain muutamia.

Itä- ja Kaakkois-Suomessa on monin paikoin halua, mutta esteenä mm. tutkat, kantaverkon puute ja vesistöt.

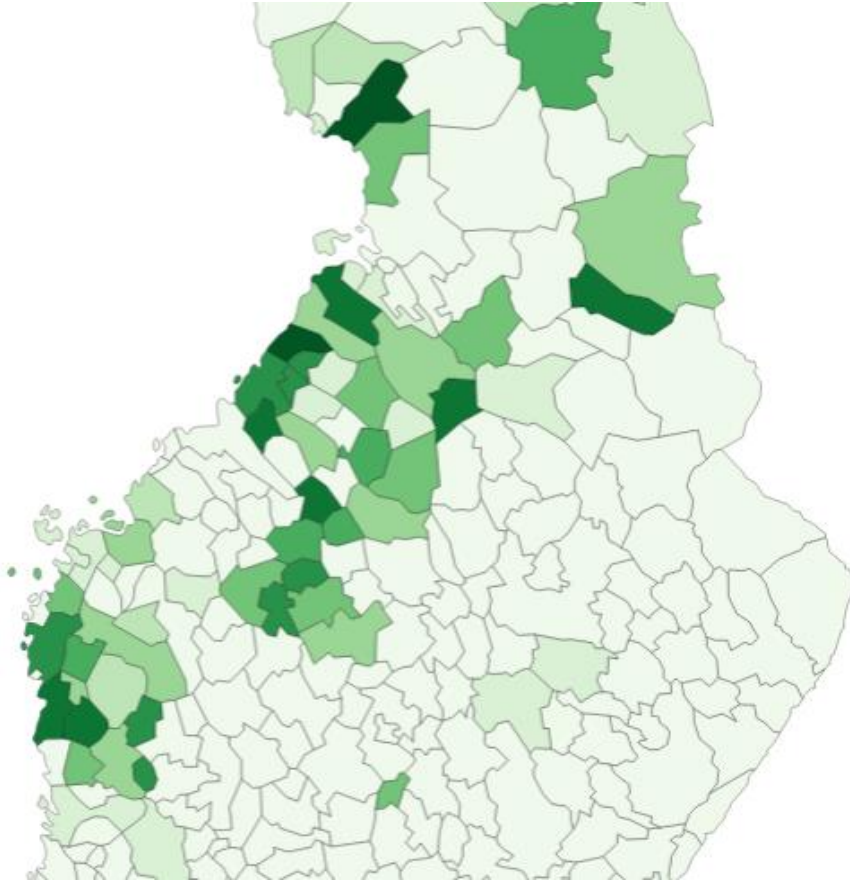
Puolet Suomen tuulivoimasta 10 kärkikunnassa v. 2024

Kaikki rannikkokuntia, paitsi Kannus ja Kurikka

Kumulatiivinen tuulivoimakapasiteetti kunnittain – top 10 (MW) 31.12.2024

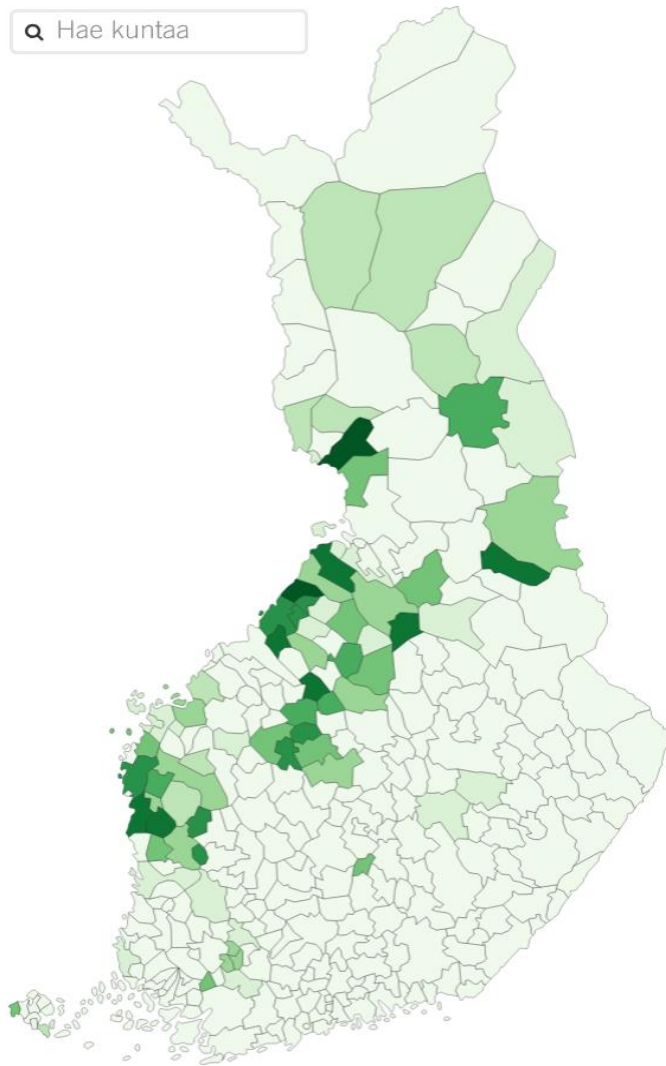

Tuulivoima ja sen osuus verokertymästä vaihtelee suuresti

Tuulivoima ja sen osuus kiinteistöverokertymästä suurimmillaan monissa väestöltään pienissä Pohjanmaan maakuntien, Lapin ja Kainuun kunnissa.

Suuren kapasiteetin ja/tai verokertymäosuuden kuntia on kuitenkin melko vähän. Useimmissa kunnissa tuulivoimaa ja tuloja siitä on vähän tai ei ollenkaan.

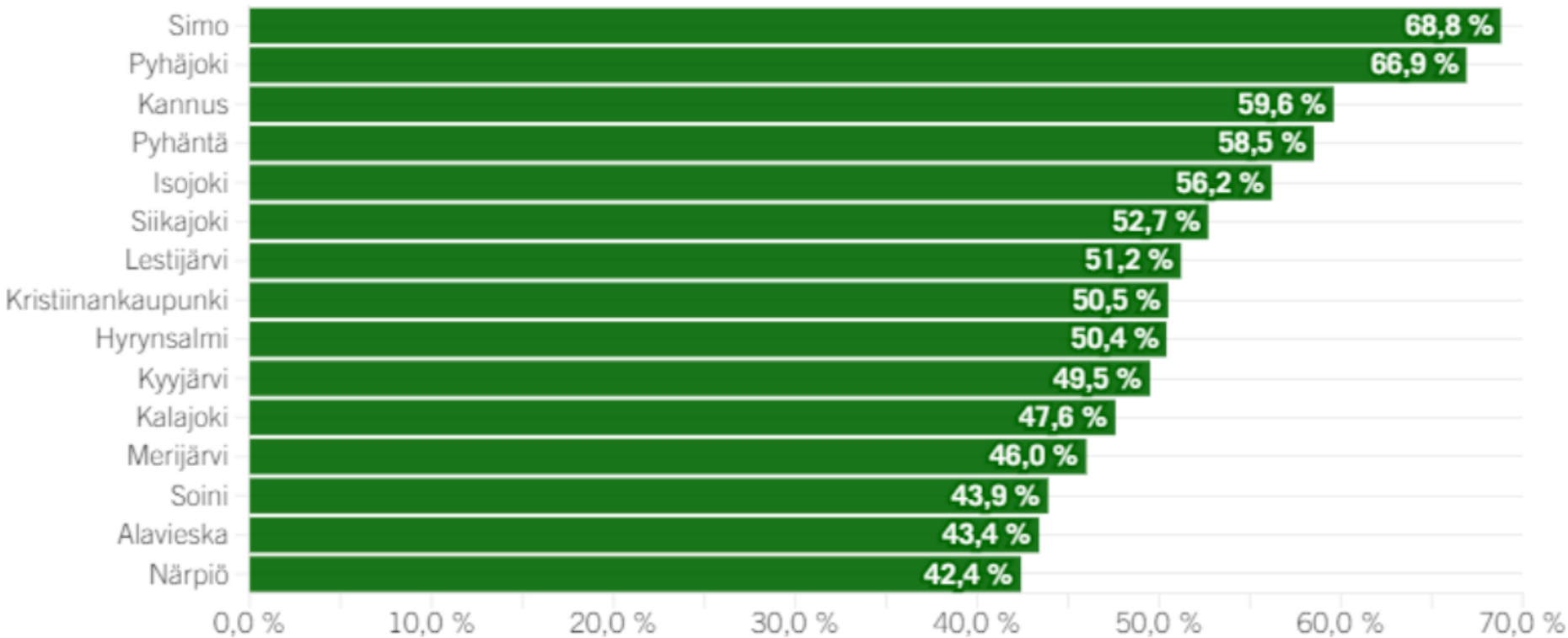

Tuulivoimassa ja sen
kiinteistövero-
osuudessa
kuntatasolla suuria
eroja maan ja
maakuntien sisällä.

Kärkimaakunnissakin
on paljon kuntia, joissa
vähän tai ei lainkaan.

Kunnat, joissa tuuli- ja aurinkovoimaloiden osuus kunnan kiinteistöverosta on suurin vuonna 2024

Tuuli- ja aurinkovoiman osuus vuonna 2024, %

Tuulivoiman yleinen ja paikallinen hyväksyttävyys: rakentuvat eri asioista ja poikkeavat osin toisistaan

Tuulivoiman yleinen hyväksyttävyys on yhä korkea Suomessa
Politiikka, elinkeinoelämä ja yleinen mielipide sen lisäämisen kannalla

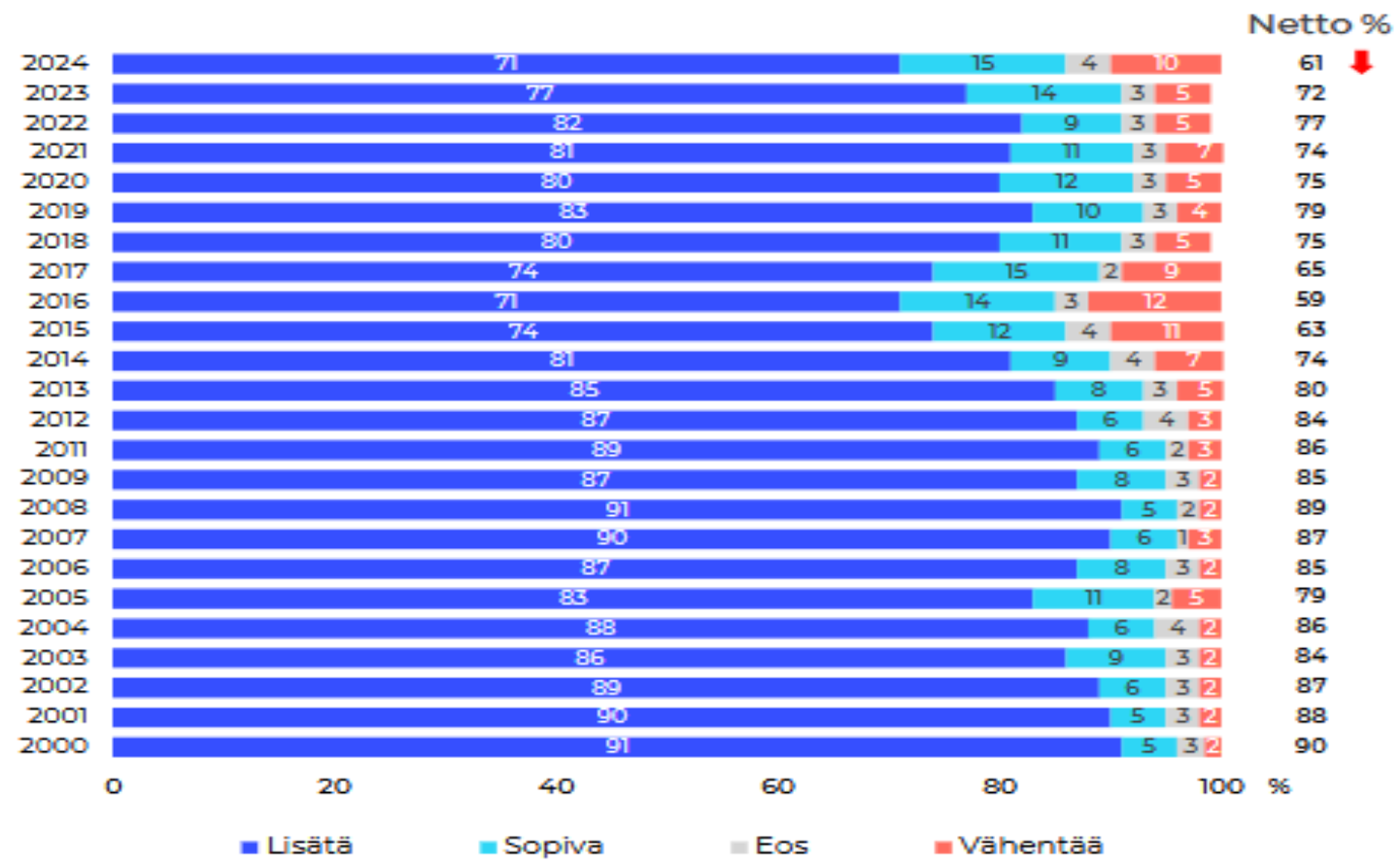
Tuulivoiman paikallinen hyväksyttävyys sen sijaan vaihtelee
Kuntatasolla myöntämielisyyttä, kielteisyyttä - ja siltä väliltä

Mistä tuulivoiman paikallinen hyväksyttävyys riippuu?

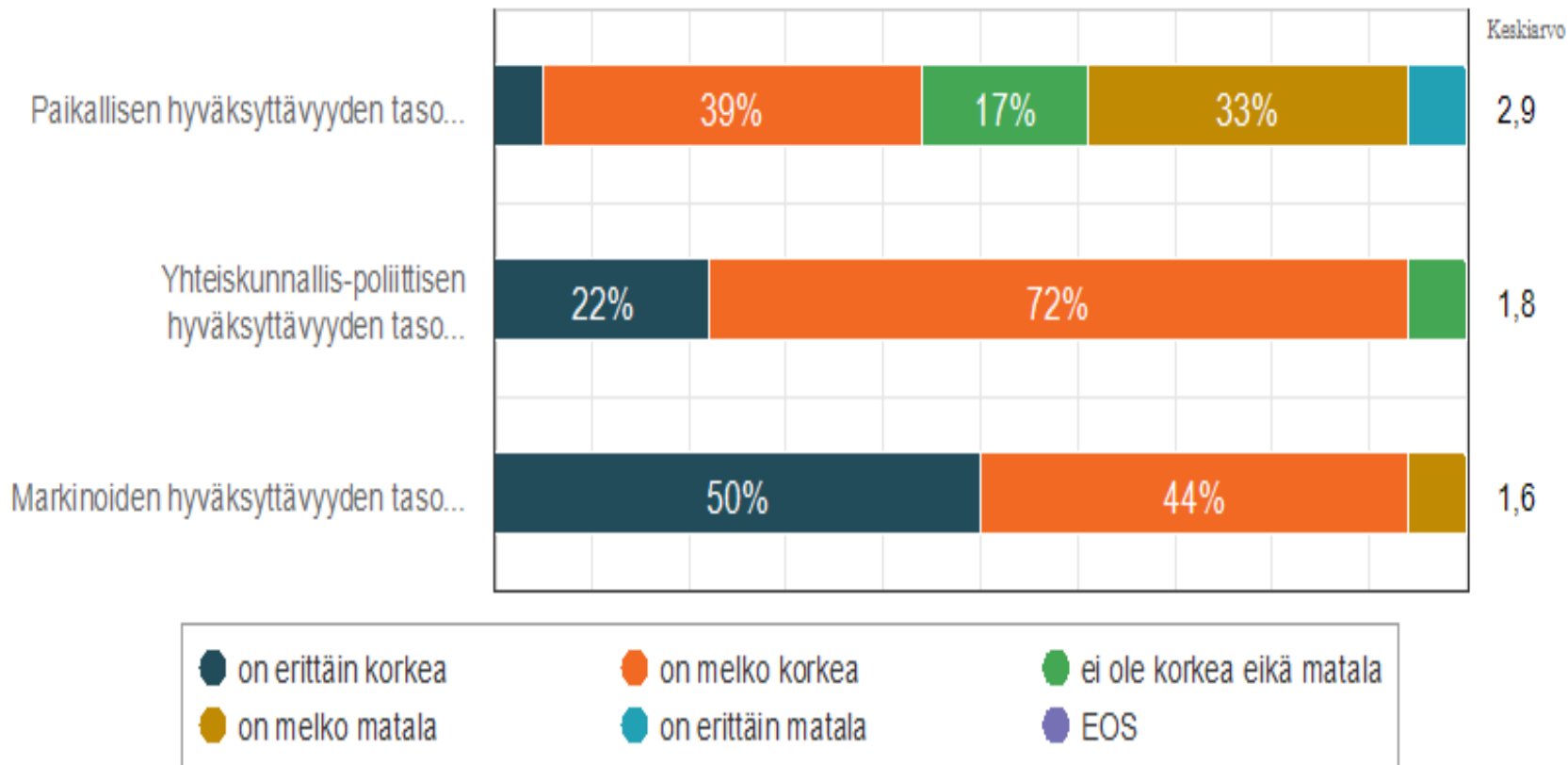
Jos paikallinen hyväksyttävyys vähenee, mitä siitä voi seurata?

Jos paikallista hyväksyttävyyttä halutaan lisää, mitä pitäisi tapahtua?

Tuulivoiman yleinen hyväksyttävyys laskenut, silti yhä korkea

Arvioi tuulivoiman *nykytilaa* Suomessa näillä ulottuvuuksilla

Mistä hyväksyttävyydessä on kyse kunnan tasolla?

Määritelmä: Hyväksyttävyys muodostuu suhteessa jonkin arvioitavan **ilmiön** (kuten tuulivoimahankkeen) **sekä ympäröivän yhteiskunnan** (kuten kunnan) **välillä**.

Arvioidaan siis, miten sopiva tai toivottava kyseinen ilmiö on paikkakunnalla. Punnitaan hyötyjä, haittoja ja niiden jakautumista (miten paljon, miten monille, mille tahoille ja mihin ne kohdistuvat). Tätä punnintaa tekevät monet tahot, ajan kanssa.

Lopulta tehdään ratkaisuja: hyväksytään tai hylätään hanke/hankkeet (joskus: otetaan aikalisä).

Hyväksyttävyys ei siis ole vain 'mielipidekysymys', vaan siihen kytkeytyy myös aktiivisia tekoja, valintoja, päätöksiä.

Tärkeää tämä on siksi, että kunnilla on täysi päätösvalta tuulivoiman suhteen, kaavoitusmonopolin kautta (poikkeus: PV:n tutkat ym. tekijät).

Tuulivoiman hankeprosessit pitkiä

Vaihe	Vuodet									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Esiselvitys										
Maanvuokraus										
Kaavoitus ja YVA										
Tuulimittaukset										
Hankkeen luvitus										
Verkkoon liittymän suunnittelu, sopiminen ja rakentaminen										
Rahoitus										
Turbiinien hankinta										
Rakentaminen										
Yhteydenpito maanomistajiin sekä hankkeen osallisiin (läpi hankkeen elinkaaren)										

Hyväksyttävyys elää myös ajassa, se voi kasvaa ja vähetä

Hyväksyttävyys voi lisääntyä ajan oloon, kritiikki usein suurinta rakennusvaiheessa, tuulivoimaan totutaan ja haitat koetaan pienempinä kuin oletettiin = **uusiakin hankkeita menee läpi**

Hyväksyttävyys voi vähetä, jos haitoissa kasvua tai koetaan suurempina, hanketoimijan asianhoito huonoa (ääritapaus: konkurssi), valtion politiikka muuttuu tai kompensointi vähenee = **uusia hankkeita huonosti läpi**

Suomesta ei vielä ole kertynyt laajasti näyttöä kummastakaan.

Poikkeus: moni tuulivoimakunta kaavoittanut lisää hankkeita ajan myötä.

Joissakin kunnissa kuitenkin ”raja on tullut vastaan” (uusia sijoituspaikkoja ei löydetä, (yhteis)vaikutusten hallinta, muu maankäyttö).

Hyväksyttävyyden osatekijät: kolme ulottuvuutta

Yhteiskunnallis- poliittinen hyväksyntä

Teknologioiden ja politiikan
hyväksyttävyys
Päätöksentekijöiden ja avainryhmien
näkemykset
Yleinen mielipide
Poliittinen ilmapiiri/tilanne

Uusiutuvan
energian
hyväksyttävyys

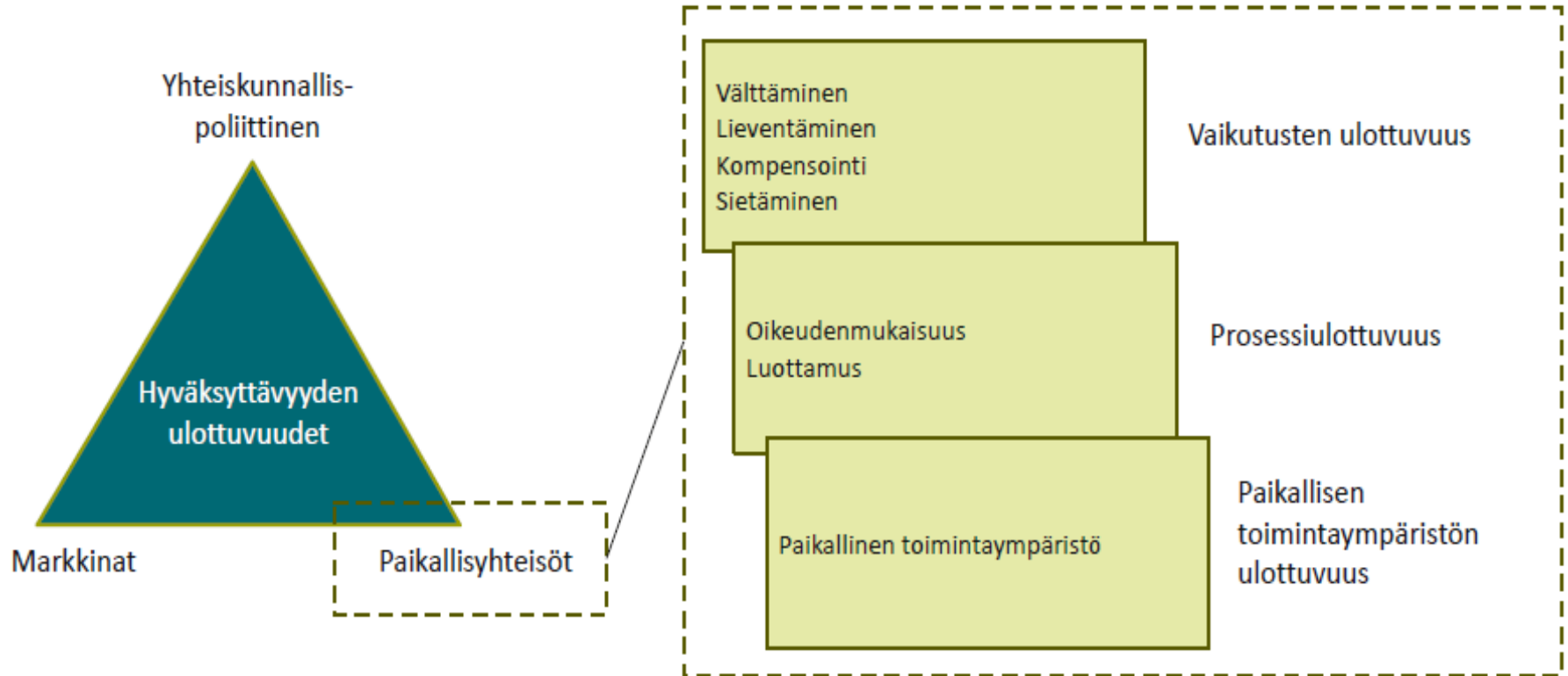
Paikallisyhteisön hyväksyntä

Vaikutukset: hyödyt vs. haitat sekä niiden
jakautuminen eri ryhmien kesken
Prosessit: menettelytavat ja vuorovaikutus,
luottamus
Paikallinen konteksti: yhteensopivuus

Markkinoiden hyväksyntä

Kuluttajat (sähkön hinta/vaihtelu)
Sijoittajat/rahoitus (mm. tuotto)
Yritysten päätöksenteko (mm.
tuotto)

Tuulivoiman paikallisen hyväksyttävyyden osatekijät

Tuulivoiman yleisen ja paikallisen hyväksyttävyyden erot

Tuulivoiman piirteet vs. hyväksyttävyyden tasot	yleinen hyväksyttävyys	paikallinen hyväksyttävyys
hyväksynnän kohde	tuulivoima energiantuotannon teknologiana – ei mikään yksittäinen yritys tai hanke	tuulivoima rakennushankkeena, paikallisesti huomattava investointi ja merkittävä muutos
ominaisuudet ja vaikutukset	päästöttömyys; järjestelmätason vaikutukset: energian hinta, sähkön tuotannon vaihtelu; energiaomavaraisuus	konkreettiset paikalliset ja alueelliset vaikutukset; hyötyjen ja haittojen jakautuminen
suhde maankäyttöön	maankäyttö toissijainen tekijä; sijoituspaikat eivät rajoitteena	sijoituspaikka ja maankäyttö avainasemassa; tuulivoiman ohella myös voimajohtojen merkitys korostuu
relevantti yhteisö	kansallinen taso, 'suomalaiset'	paikallinen yhteisö, asukkaat, maanomistajat, paikalliset päättäjät
kytkös vihreään siirtymään	olennainen osa vihreän siirtymän tavoitteita ja niiden toteutumista.	toissijainen; vaihtelee myös paikallisyhteisön ja päättäjien mukaan

Mitä aiheita nousee tuulivoimahankkeiden vaiheissa lähes aina esiin ja mitä siitä voi seurata?

Etäisyys asutukseen ja lomakiinteistöihin, melu ja välke, maisemavaikutukset, metsien ja luonnonmaiseman pirstoutuminen, vaikutukset kiinteistöjen arvoon, elinkeinoihin, luontoon (eläin- ja lintulajisto), metsästykseseen ja virkistykseen ovat lähes aina esiin nousevia häiritteleviä tekijöitä.

Niistä saatu palaute vaikuttaa yleensä hankkeisiin: voimaloiden määrää vähennetään, sijoittelua ja tielinjauksia muutetaan jne.

Vaikutukset arvioidaan välillä niin suuriksi, että viranomaiset, maakuntakaavat tai hallinto-oikeudet eivät puolla hanketta, kunta ei vie hanketta eteenpäin tai hanketoimija vetäytyy.

Jos hanke menee ”puihin”, se johtuu silti yleensä enemmän muista tekijöistä.

Tuulivoiman paikallinen hyväksyttävyys - mistä syntyy?

Kuntatasolla hyväksyttävyys on ollut keskimäärin kohtuusuurta silloin kun:

1. hanketoimijan vuorovaikutus eri tahojen kanssa alkanut ajoissa ja oikealla tavalla
2. hankkeen valmistelu/suunnittelu laadukasta, hanketoimijalla on ollut kykyä muokata hanketta esille tulleiden näkökohtien mukaan
3. elinkeinoille, luontoarvoille, virkistykselle ja maisemalle ei koidu suurta haittaa eli tuulivoimahankkeelle löydetty vähähaittaiseksi arvioitu sijainti
4. kunnalle kertyy hyvin kiinteistöverotuloa; hankkeella on kytköksiä elinkeinoihin
5. maanvuokratuloa kertyy lukuisille paikkakunnalla asuville (usein: pirstalaisen maanomistuksen takia, erityistapauksena maanomistajien yhteenliittymän hanke)
6. voimajohtovedot ovat lyhyitä; lunastettavista alueista maksetaan korvauksia minimiä enemmän; omistajien kohtelu kohdallaan
7. hanketoimija sponsoroi kuntaa ja/tai tuulivoima-alueen lähiseutua

Kaikki nämä tekijät eivät esiinny kaikissa hankkeissa eivätkä takaa läpimenoa – mutta lisäävät sen todennäköisyyttä.

Esimerkki: **miten tuulivoima pysynyt hyväksyttynä Iissä?**

Tuulivoiman ja sen hyväksyttävyyden kannalta Ii on kiintoisa tapaus koska:

- Iissä tuulivoimaa 1999 alkaen, 67 kpl/8 hanketta nyt toiminnassa
- 30 kpl lisää valmistuu 2025 (arvio) = kapasiteetti yhteensä 409 MW
- Lisäksi 2 lainvoimaista hanketta (10 + 20 kpl), joista ei investointipäätöksiä

Pitkään eteni lähes kitkatta, sittemmin kritiikkiäkin. Nyt raja tulossa vastaan?

Mikä ylläpitänyt tuulivoiman hyväksyttävyyttä Iissä? Yhdistelmä eri tekijöitä:

- Kunnan pioneeriprofiili, panostaminen ja kertynyt prosessiosaaminen
- Hankesuunnittelu ja vuorovaikutus eri tahojen välillä toimineet kohtuuhyvin
- Maanomistajien suuri määrä ja aktiivisuus, tyydyttävät sopimukset/korvaukset
- Vähähaittaisia sijoituspaikkoja löydetty, keskittynyt ja harva asutus siinä apuna
- Kantaverkko lähellä
- Muut tekijät?

Kuntatasolla hyväksyttävyyys voi vaihdella paljon

Tuulivoimahankkeen läpimeno/hyväksyntä voi olla epävarmaa jos:

- **kunta köyhä ja väestöltään pieni**, huonosti voimavaroja tv-hankeprosessien paneutuneeseen hoitamiseen
- **hanketoimijan ja muiden tahojen vuorovaikutuksessa kitkaa**
- **tv-hankealue kokonaan/pääosin ei-paikallisen tahon omaisuutta** (Metsähallitus, sijoitusrahasto, suuromistaja, suuryhtiö jne), jolloin maanvuokratuloja ei juuri kerry paikallisille maanomistajille eikä heillä näkyvää roolia prosessissa
- **hanketta ei koeta ”omaksi” eikä sen katsota hyödyttävän kuntaa laajasti**, kunnassa vahva elinkeino/talous/yrityspohja (”emme tarvitse tuulivoimatuloja”)
- **vähähaittaisiksi arvioituja sijoituspaikkoja vaikea löytää**, koska kunnassa paljon esim. haja-asutusta, mökkejä, vesistöjä, porotaloutta, luontomatkailua, metsästystä, hyvätuottoista metsää ja/tai arvokkaita luonto- ja virkistysalueita
- **kantaverkko kaukana**, jolloin tulisi pitkiä voimajohtovetoja haittoineen

Jos prosessit/vaikutukset eivät tyydytä eikä yhteensopiva kunnan kanssa, ei etene?

Tuulivoiman keskeisimmät hyväksyttävyyshaasteet (1/2)

(HUOM: tässä asiassa selviää eroja hankkeiden ja kuntien välillä)

Lunastettavat voimajohtoalueet

Lunastettavien alueiden maanomistajien kokema eriarvoisuus asemassa/korvauksissa, erilliset/turhat/pitkät siirtolinjavedot.

Kokemus hyötyjen ja haittojen epäsuhdasta

Lähellä asuville (jotka eivät omista hankealueen maata) ja elinkeinoille (maatalous, poronhoito, luontomatkailu) voi koitua haittaa ilman suoraa hyötyä. Saattaa jakaa maanomistajia, kylien asukkaita ja kuntalaisia eri leireihin.

Hankkeiden yhteisvaikutukset

Prosessin ja vaikutusten kannalta paljon väliä, onko hankkeita 2-20 samassa (seutu)kunnassa. Hämmentävää eri osapuolille. Huomioimiseen ja ehkäisemiseen ei kunnon menettelyä (maakuntakaavaa ei katsota riittäväksi).

Tuulivoiman keskeisimmät hyväksyttävyyshaasteet (2/2)

(HUOM: *suuria eroja hankkeiden ja kuntien välillä*)

Hankkeiden suuri määrä ja toimijoiden kirjavat käytännöt/taidot

Kilpailu, kiire ja osaajapula = tiedotus, selvitystyö, vuorovaikutus ja suhde paikallisiin osin puutteellista. Omiaan lisäämään epäluottamusta.

Poronhoito, luontomatkailu ja saamelaisoikeudet haastekimppuna

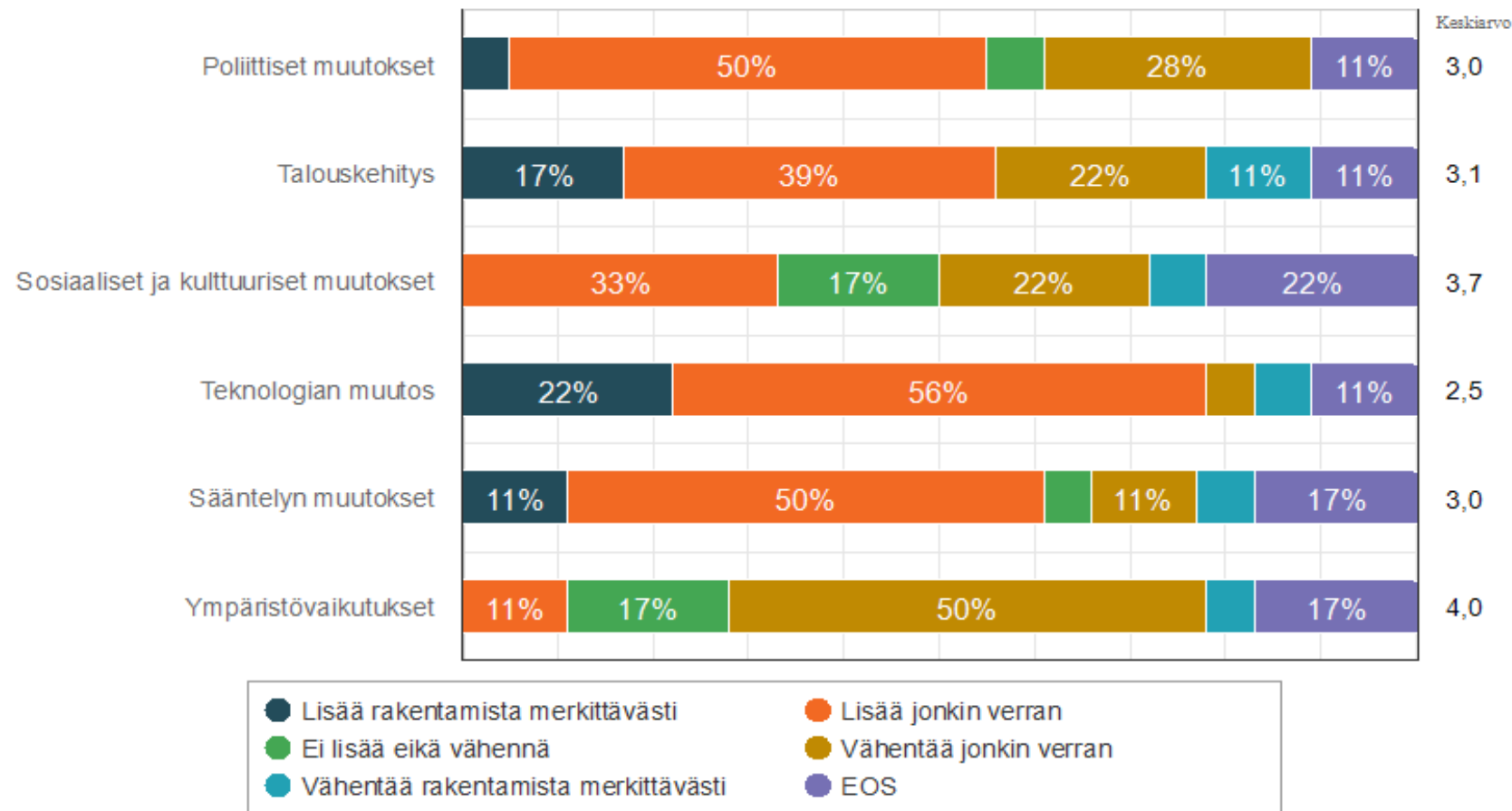
Epäluottamusta ja luonnon tehokäytön historiaa Pohjois-Suomessa. ”Tyhjän tilan illuusio”. Paikallista hyötyä vähemmän, jos esim. Metsähallitus suuri maanomistaja.

Alueellinen epätasapaino

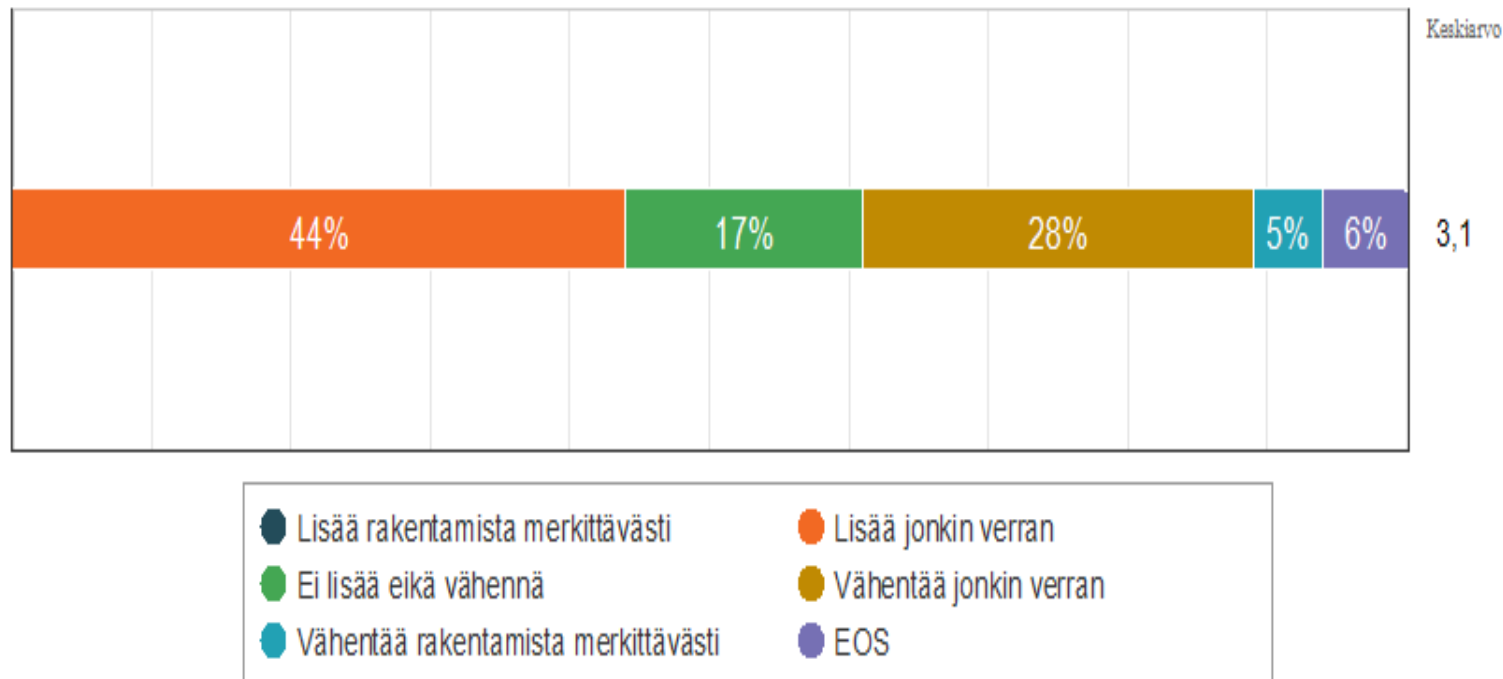
Länteen ja luoteeseen syntyy hyötyä/haittaa, etelään hyötyä ilman haittaa, itään ja kaakkoon ei hyötyä eikä haittaa.

Lisähaaste: huono keskusteluilmapiiri, epäluottamus ja vastakkainasettelu, jyrkkien kantojen ylikorostuminen, ”hiljainen enemmistö” sivussa

Arvioi, miten seuraavat muuttujat voivat vaikuttaa tuulivoiman kapasiteetin kehitykseen vuoteen 2030 asti

Miten tuulivoiman sosiaalinen hyväksyttävyys ja sen mahdollinen muutos vaikuttaa tuulivoiman rakentamiseen lähivuosina?

Miten haasteet ratkotaan? Keiden syytä toimia?

Selvityksen aineiston perusteella tehtyjä johtopäätöksiä:

Lunastuskorvauksia/menettelyjä syytä parantaa, siirtolinjojen yhdistely aikaansaada
Haittoja pitäisi minimoida (yhteis)suunnittelulla, seurata/jälkihoitaa ja kompensoida
Paikallisyhteisön pitäisi hyötyä enemmän (ei vain kunta/maanomistajat)
Hankkeiden yhteisvaikutusten arvioimiselle/huomioimiselle puitteet ja vaikutusta
Tärkeät paikkasidonnaiset elinkeinot (poronhoito, luontomatkailu, maatalous) pitäisi
huomioida paremmin; maassa tarvitaan myös tuulivoiman no go-alueita.
Tuulivoimayhtiöiden ja -konsulttien toiminnassa parantamisen varaa.

Valtio/politiikka avainroolissa. Paljon riippuu silti muidenkin toimijoiden (etenkin hanketoimijat ja kunnat) toiminnasta.

Hallitusohjelman tärkeimmät tuulivoimatavoitteet ja -keinot

Päätavoite:

Sähköntuotanto 2-kertaiseksi 2030 mennessä (siirtymäinvestointien edistämiseksi)

Ehto:

Tuulivoiman hyväksyttävyys ja investoinneille suotuisa toimintaympäristö kunnossa

Pääasialliset keinot:

Tuulivoiman sosiaalisen hyväksyttävyyden parantaminen monin keinoin

Itä-Suomeen ja merelle sijoittuvan tuulivoiman edistäminen

Luvituksen sujuvoittaminen monin tavoin

”Perälautakirjaus”: **toimet toteutetaan siten, että sähköntuotannon lisäys ei esty**

Hallituksen ja asiantuntijoiden keinoissa yhtäläisyyksiä - ja eroja

Tavoitteet/keinot joissa yhtäläisyyttä:

1) lunastuskorvauksien nosto 2) maanomistajien aseman parantaminen 3) siirtolinjojen kokoaminen yhteen 4) purku- ja ennallistamisvelvoite 5) maisema-arvioinnin vahvistaminen 6) YVA-rajan lasku 7) lupien ja valitusten käsittelyn nopeuttaminen

Hallitusohjelman keinot jotka jakavat/epäilyttävät asiantuntijoita (tai eivät vakuuta):

1) Säättövoimavelvoite 2) etäisyyssäännöstö 3) Itä-Suomen tuulivoima 4) maakuntakaavan ohjausvaikutuksen keventäminen 5) sujuvoittamisen mahd. sudenkuopat

Asiantuntijoiden kannattamia keinoja/tavoitteita joita ei HO:ssa:

1) Haittojen minimointi/kompensointi, paikallisen hyödyn lisääminen 2) Tv-hankkeiden yhteisvaikutusten arviointi/huomiointi 3) Tuulivoimavapaita alueita oltava, mm. poronhoidon kannalta 4) Tuulivoimayhtiöiden ja -konsulttien työn laadun parantaminen

Hallitusohjelman ja vastaajien yhtäläiset/eriävät käsitykset

Hallitusohjelmassa esitetyt toimenpiteet

- Säättövoimavelvoite
- Etäisyysäännöstö
- Itä-Suomen tuulivoima
- maakuntakaavan ohjausvaikutuksen keventäminen
- sujuvoittaminen (ja sen mahdolliset sudenkuopat)

Vastaajien parhaiksi arvioimat toimenpiteet

- lunastuskorvauksien nosto
- maanomistajien aseman parantaminen
- siirtolinjojen kokoaminen yhteen
- purku- ja ennallistamisvelvoite
- maisema-arvioinnin vahvistaminen
- YVA-rajan lasku
- lupien ja valitusten käsittelyn nopeuttaminen
- Tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutusten arviointi/huomiointi
- Haittojen minimointi ja kompensointi
- Paikallisten hyötyjen lisääminen
- Tuulivoimavapaiden alueiden osoittaminen (esim. poronhoito)
- Tuulivoimayhtiöiden ja -konsulttien työn laadun parantaminen

Ehdotettujen keinojen vaikutus tuulivoimaan ja sen hyväksyttävyyteen: **myönteinen vai kielteinen?**

Todennäköisesti **kielteinen** vaikutus (esimerkkejä):

- tuulivoiman kiinteistöveron tasaus muille kuin tv-kunnille
- etäisyyssäännöstö: jos sulkee useimmat kunnat pois (esim. jos 1,5-2 km minimi)
- maakuntakaavan ohjausvaikutuksen keventäminen
- luvituksen sujuvoittaminen, jos johtaa vaikutusmahdollisuuksien heikentymiseen

Todennäköisesti **myönteinen** vaikutus (esimerkkejä):

- lunastuskorvausten nosto ja siirtolinjojen yhdistely
- yhteisvaikutusten arviointi ja huomiointi, ns. no go-alueiden määrittely
- suunnittelu- ja vuorovaikutusprosessien laadun tasonnosto
- toiminnassa olevien tuulivoimahankkeiden seuranta ja jälkihoito

Mikä on tuulivoiman hyväksyttävyyden tila Suomessa?

1. Paikallinen hyväksyttävyyskin yhä melko suurta, **mutta siinä on selviäkin eroja kuntien välillä ja nippu haasteita.**
2. Paikallinen hyväksyttävyys voi vähentyä jatkossa ja vaikuttaa jarruttavasti tuulivoiman kehitykseen, **etenkin jos toimet sen vahvistamiseksi eivät ole riittäviä ja vaikuttavia.**
3. Tuulivoiman kehitys voi muistakin syistä hidastua (esim. alhainen sähkön kysyntä/hinta, kustannusten nousu).
4. Investoinnit saattavat tällöin vähentyä ja/tai painottua muuhun tai muualle (aurinkovoimaan, merituulivoimaan ja muihin maihin), mikä voi vaikuttaa sähkön hintaan, teollisiin hankkeisiin ja kansantalouteen.

Lisää/tarkempaa tietoa tarvitaan mm:

- hyväksyttävyydestä (taustatekijät, volyymi, vaikutus, vaihtelu maan sisällä)
- miten hyväksyttävyys muuttuu ajan myötä (ja miten ”jälkihoito” vaikuttaa)?
- mitä opittavissa suuren hyväksyttävyyden kunnilta, hankkeilta ja toimijoilta?
- eri toimenpiteiden vaikutuksesta hyväksyttävyyteen ja tv-kehitykseen
- eri toimijoiden mahdollisuuksista ja keinoista vaikuttaa hyväksyttävyyteen
- tuulivoiman vaikutukset paikallisiin asukkaisiin, yksilöinä ja yhteisöinä

Yhteenveto: tuulivoiman hyväksyttävyyden tila ja suunta

1. Yleinen ja markkinoiden hyväksyttävyys on yhä korkealla tasolla, paikallisessa hyväksyttävyydessä on vaihtelua ja haasteita.
2. Prosessien reiluus ja luotettavuus, vaikutusten suotuisuus ja yhteensopivuus paikallisen toimintaympäristön kanssa keskeistä.
3. Jos toimet paikallisen hyväksyttävyyden turvaamiseksi ja lisäämiseksi eivät ole riittäviä ja vaikuttavia, paikallinen hyväksyttävyys voi vähetä ja jarruttaa tuulivoiman kehitystä.
4. Eri keinojen ohella tarvitaan enemmän ja parempaa vuorovaikutusta ja yhteistyötä toimijoiden kesken.
5. Yhteiskunnassa (ja kunnissakin) on syytä käydä keskustelua koko siirtymän hyväksyttävyydestä ja reiluudesta, ei vain yksittäisistä hankkeista.